

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingevolge papieraanwijzing R.P.P. no. 1439 verschaft deze uitgave wekelijks za in de omvang van dit nummer 5 pag., form. 30 x 41 1/4 cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: De andere Paracleet. — Op en om 't kerkplein: Ruth en haar filmmasker. — Kerkelijk leven: Wat leeft er in de zendingsscholen der synodocraten? 12; Het belang der kerk bij het gemeene gracie debat: „Trouw“ en het congres: Actie tegen de leerbe- slissingen; Noodgemeenten en catechisatie; Radio-kerk- dienst naar N.O.I. — Opvoeding en Onderwijs: De achter- grond van een radicale onderwijsvernieuwing. 5. — Uit het Pol. en Soc. leven: Nogmaals het rapport bedrijfsor- ganisatie, 5 (slot). — Zending en Evangelisatie: Een on- ware beschuldiging ingetrokken. — Pop. Wetensch. Schetsen: Een wankelende apologie, 6 (slot). — Gedicht. — Boekbespreking. — Groninger Brieven. — Professor S. Greijdanus. — Perschoon. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De andere Paracleet. (Bij het Pinksterfeest).

Dat wij op Pinksterfeest onze „anderen Paracleet“ ontvangen hebben, weten we schier allen. De naam „Paracleet“ werd onder ons volk gaandeweg meer en meer bekend; en dat hij rechtstreeks aan de Heilige Schrift ontleend is, eveneens. Als de Heiland tot zijn jongeren spreekt: „en ik zal den Vader bidden, en een anderen Paracleet zal Hij u geven“ (Joh. 14:16); of: „maar de Paracleet, de Heilige Geest, welken (Geest) de Vader zal zenden in Mijn naam, die is het, welke u alles zal leeren, en alles wat ik u gezegd heb, in herinnering zal brengen bij u (vs. 26); of: „wan- neer evenwel de Paracleet zal gekomen zijn, dien ik u zal zenden vanwege den Vader, de Geest der waarheid namelijk, die uitgaat van den Vader, dan zal die het zijn, welke aan- gaande Mij getuigenis geeft“ (15:26); of: „ga ik niet weg, dan zal de Paracleet niet tot u komen; in- dien ik evenwel heenga, zal ik Hem tot u zenden“ (16:7); en eindelijk, als een andere Schriftplaats zegt: „indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Paracleet bij den Vader, Jezus Christus den Recht- vaardige“ (1 Joh. 2:1). — wel, dan weet ieder, dat niet alleen Jezus Christus Paracleet vandaag bij den Vader is, maar óók, dat Hij het reeds toen geweest moet zijn, toen Hij op aarde was; immers, als Hij dat niet te voren reeds geweest was, had Hij niet kunnen zeggen, dat Hij een anderen Paracleet zou zenden. Ook weet ieder uit de aangehaalde plaat- sen, dat die „andere Paracleet“ de Heilige Geest is, die, wijl „gezonden“ nádat Christus deze woorden sprak, op den Pinksterdag tot de vrijge- maakte kerk kwam, optredende als voleinder van het werk, dat de Vader den Zoon te doen gegeven had op aarde.

Niet zoo duidelijk intusschen is, wat het eigenlijke werk van den „anderen“ Paracleet als zoodanig is. Gewoonlijk maakt men ten aanzien van den éénen en den anderen Paracleet, van Christus dus en Christus' Geest, deze onderscheiding: de één is vandaag Paracleet in den hemel, de andere is (na Pink- sterfeest) Paracleet in ons hart, terwijl wij nog op aarde zijn. De gedachten, die gewoonlijk gevolgd wordt, is ons allen vertrouwd: Christus, zoo zegt men dan, is 40 dagen na zijn verrijzenis den hemel inge- gaan, om zijn bloed daar met rechtsge- dacht effect „in gedachtenis te brengen“, d.w.z. om als onze Advocaat daar op te treden in een ongebroken (maar geenszins van zijn „vrucht“ nog onzekere) pleit voor zijn volk. Een pleit, dat den hemelschen Rechter

— die in dezen met onzen Advocaat ten volle en van te voren eenstemmig is — wil afelschen alle geeste- lijke rechten en goederen, die de Hoogepriester heeft verworven in rechten; en dat tegenover den „aanklager der broederen“, den „duivel“, (d.w.z. kwaadspreker, aanklager) den Rechter wil zeg- gen, dat die aanklager geen rechtsgrond meer heeft, als hij voor ons de dood-straf eischt. Daarnaast, zoo gaat dan de gewone voorstelling van zaken verder, komt dan de Heilige Geest ons ook in ons hart geruststellen. Wij mochten eens vreezen, dat „onze rechtszaak“ niet goed staat, en vreezen, dat wij — gezien onze zonde — geen vrede kunnen heb- ben bij God. Maar dan is het die Geest, die ons hier op aarde komt verzekeren van de betrouwbaarheid van den hemelschen Rechter, die den in zichzelf be- trouwbaren Pleiter-Paracleet Christus niet onverhoord zal laten. Het werk van den Paracleet-hierboven zou zijn: pleiten, alle dagen leven om te pleiten. En dat van den Paracleet-beneden zou wezen: ons aan- gaande den afloop der procedure geruststellen, in ver- zekering des geloofs.

Deze voorstelling is ongetwijfeld in de kern van wat ze inhoudt juist. Ze is ook door ons zelf gevolgd (Ref. XXII, nr. 33, bl. 258, 2e kol.). En prof. Greij- danus (Komm. op 1 Joh. 2:1) zegt in dezelfde geest: „De betekenis blijkt uit het verband: Pleit- bezorger bij God door te wijzen op de door Hemzelve voor den zondaar aangebrachte verzoening“ (dit geldt van Christus); „de H. Geest is echter Paracleet bij den geloovige. Die hem bemoedigt en vertroost, door het wijzen op Christus' werk en Gods toezeggingen..... Alle geloovigen hebben Hem noodig, maar bezitten Hem ook“ (dit laatste ziet weer op Christus).

Hoezeer de beide Paracleten der geloovigen dus in deze woorden terecht onderling vergeleken worden en aan elkander verbonden blijken, toch ligt er een rijkdom in den naam van Paracleet, zóó groot, dat hij met deze woorden nog geenszins uitgeput mag heeten.

Dat kan ons blijken niet alleen uit de betekenis van het grieksche woord zelf, doch ook uit die van de verwante begrippen, die we, hetzij in het Oude Tes- tament, hetzij in bewerkingen of vertalingen daarvan, soms ook weer in letterlijke aanwending van het woord „paracleet“ kunnen aantreffen.

Opmerkelijk n.l. is, dat ook in zulke parafrasen of vertalingen van het Oude Testament het woord paracleet letterlijk voorkomt. Als Job in hfdst. 16:2 tot zijn vrienden zegt: „gij zijt moeilijke (bezwarende) vertroosters, dan heeft de LXX (grieksche vertaling van het Oude Testament) daar het woord „parakle- tores“, en Aquila en Theodotion „parakleten“. Hier is het woord vertroosten duidelijke en misschien wel juiste vertaling. vertroosten is: een lijder baat brengen, ook zonder dat de vertrooster in een rechts- procedure zelf verward wordt, b.v. als actief ge- tuige, maar het is niet uitgesloten, dat Job nog iets meer bedoelt. Waarom „troosten“ die vrien- den hem zoo heelemaal niet? Omdat ze, in steef van hem te helpen, optreden als zijn aanklagers. Het zijn paracleten, die een zonde register van hem opendoen. Indien paracleten ook kunnen be- zwaren (à charge, niet à décharge optredend) — en dit kan, zie onder — dan verwijt Job zijn „assisten- ten“, dat ze hem helpen aanklagen (LXX: parakle- tores toen kakoon). In elk geval: Jobs vrienden heb- ben zich ondubbeltzinnig uitgelaten over den voor Job zeker ongunstigen afloop eener procedure, stel, dat God tegen hem ereen zou openen.

Ook Job 16:20 en 33:23 zijn opmerkelijk. Daar is het hebreuwsche woord „melits“ door den Tar- gum weergegeven met „paragleta“, wat een aan de grieksche taal in dit arameesch geschrift ontleende constante rechtsterm is.

In 16:20 klaagt volgens onze Statenvertaling Job, dat zijn vrienden zijn bespotters zijn. In het hebreuwsch staat, dat ze hem een „melits“ zijn.

Hoe moet men daar mee aan? Het schijnt immers, dat een „spotter“ met een „paracleet“ (trooster, bijstandverleener, voorspreker) niet veel te maken heeft; juist zijn tegendeel schijnt hij te wezen. En met een officiële aanklager heeft een spotter ook niet te doen; een aanklager maakt ernst van de zaak: een spotter niet. Daar komt nog bij, dat „melits“ ongetwijfeld gunstige betekenissen heeft: in Job 33:23 wordt uitgesproken, dat er red- ding voor den mensch is, indien er „bij God“ (of: „over hem“, den mensch) een „gezaant“ (bode, engel) is, een „melits“. De Statenvertaling heeft: uit- legger; Van Gelderen: een tolk; Johansson: een voorspreker. In geen geval kan de „melits“ daar een spotter zijn, want hij moet den mensch bekend maken met den weg der vroomheid, met het gevolg nog wel, dat God daarna kan zeggen: ik heb den losprijs gevonden. De melits laat den mensch dus zijn zonde zien, door den rechten plicht hem te ver- kundigen: het gevolg is: hij wordt weer gezond, van binnen en van buiten. De „melits“ onderwijst derhalve, wekt overtuiging, en doet voor- bede, met effect van verlossing-door-losprijs. En — al is zijn onderwijs ook pijnlijk, wijl ontdekkend aan bedreven zonde — toch is hij zóózeer een vriend (zij het ook mede een vriend, die overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel), dat Van Gelderen, en deze werkelijk niet alleen, denkt aan den Christus, althans aan een instrument van den ongeschapen Engel (Gods Zoon).

De vraag klemmt dus te meer, of het mogelijk is, dat in 16:20 de „melits“ ineens zó'n óngun- stige rol kan spelen. De rol van den spotter.

Nu heeft men getracht, hier een aannemelijke ver- klaring te vinden. „Melits“ komt van een stam, die „spotten“ beteekent; vandaar: schijnbaar spotten, den indruk wekken van spottend. Nu is een tolk iemand, die metterdaad wel eens den in- druk maakt van een spotter; ook elders wordt (Jes. 28, aangehaald in 1 Cor. 14:21) iemand, die in een „vreemde“ taal spreekt, aangeduid als iemand, die in „belachelijke“ lippen spreekt; een vreem- de taal lijkt immers voor iemand, die haar niet ver- staat, „koeterwaalsch“; kleine kinderen kunnen hun lachen haast niet houden. Vandaar zou dan de betee- kenis kunnen zijn: tolk. In Genesis 42:23 spreekt Jozef in Egypte met zijn broeders immers door mid- del van een „melits“, een tolk?

En nu kunnen we nog weer verder: een tolk is een bemiddelaar. Jes. 43:27 beteekent, volgens de Leidsche Vertaling: uw tolken zijn van Mij af- gevallen, en volgens Ridderbos: uw woordvoer- ders zijn van Mij afgefallen. Laatste genoemde ver- staat onder die woordvoerders heelemaal geen spot- ters, doch veeleer wettige ambtsdragers: hij noemt hen „tussenpersonen“: n.l. tussen den Heere en het volk, zeg maar: paracleten: pro- feten, priesters, koningen. De leidslieden dus, in Is- raëls toenmalig hiërarchisch bestaan. König denkt voor wat Job 33:23 betreft, ook aan deze betekenis van „melits“. Welnu, van „tussenpersoon“ naar „onderhandelaar“ is maar weer één stap: in 2 Kron. 32:31 denkt König (misschien door verwarring met de gezanten van 2 Kon. 20:12) aan „onderhande- laars“; maar Noordzij, Leidsche Vertaling e.a. aan „tolken“, die uit Babel naar Hiskia waren afgezon- den met een wetenschappelijk doel: ze kwamen een onderzoek instellen naar een geschied wonderteeken, misschien wel dat van Achaz' zonnenuijzer.

„Melits“ beteekent dus in al die gevallen niet: spotter, doch: tussenpersoon, bemid- delaar. Daarom is er veel te zeggen voor de o.a. door Johansson voorgelagen vertaling van Job 16